

Tolna megyei Tanács Megyei Kórház-Rendelőintézete
Szekszárd

A kórház gazdasági alrendszerének raktári anyag-eszköz nyilván-
tartási és gazdálkodási modulja

Pethő Imre és Sülyi József

1. Kórházunk az előző évben egyetlen gazdasági témájú előadással vett részt a Neumann János Számítógéptudományi Társaság szegedi kollokviumán. Az előadásban a kórházgazdaságtani feladatok számítógépes szervezésének alapjairól volt szó. Rövid, általános ismertetés hangzott el a Kórház gazdasági alrendszerének szervezési feladatairól, programozási munkáiról és a rendszeres feldolgozásokról.

Jelenlegi két előadásunk az előző évi szerves folytatásaként a gazdasági alrendszer két moduljának, a raktári anyag-eszköz nyilvántartás és gazdálkodás, valamint a bér- és létszámgazdálkodás moduljának ismertetését tűzte ki célul.

2. A jelenlegi raktári anyag-eszköz nyilvántartás nyomonköveti és rögzíti a felhasználások alakulását. Tulajdonképpen két igényt elégít ki:

Egyrészt: lehetőséget nyújt a raktári könyvelés, valamint a raktárakban tárolt anyagok és fogyóeszközök folyamatos számadásának ellenőrzésére. Az analitikus nyilvántartások folyamatos ellenőrzését a gazdálkodás rendje, a kórházi vagyon kezelésének szabályai, megővése és szintentartása indokolja. A számítógépes nyilvántartás módot ad arra, hogy az esetleges, munka közben elkövetett hibákat felfedjük, azok javításáról gondoskodjunk.

Másrészt: a feldolgozások elősegítik a szintetikus nyilvántartások munkáját, eleget téve mind a kettős könyvvitelből, mind a költségvetési gazdálkodásból eredő elvárásoknak. Az ún. főkönyvi feladatok címszó alatt összefoglalt tablók tájékoztatnak a készletszámlák forgalmáról, felhasználásokról, szállításokról és eladásokról. Alapvetően 4 számlaosztályt érintenek: a 2. készletszámlákat, a 6, 7 költségviselő - költséghely számlaosztályokat és a 3-as számlaosztály vevő és szállító számláit.

A feladat jelenlegi megoldása csupán a nyilvántartás igényeit elégíti ki, nem szolgáltat az intézmény vezetése számára közvetlen uton információt, viszont megfelelő szolgáltatást nyújt a számviteli adminisztráció munkájához. A felhasználók részleges tehermentesítése mellett viszont a felhasználások folyamatos rögzítésével és nyomkövetésével alkalom nyílik egy olyan adathalmaz megteremtésére, amely a szervezés számára hasznos támpontnak bizonyul az egyszerű nyilvántartás gazdálkodássá történő továbbfejlesztésében. A keletkező adatállomány alapul szolgálhat továbbá a költséggazdálkodás megteremtésére, a kórház valamennyi költséghelyére kiterjedő gazdasági-pénzügyi adatnyilvántartás és feldolgozás megvalósítására.

3. Az anyag-fogyóeszköz gazdálkodás számítógépes feldolgozásának feladatai a következők:

- a készletek analitikus nyilvántartása a könyvviteli rendszernek megfelelően,
- főkönyvi szintetikus könyvelés követelményeinek kielégítése,
- anyag-eszköz készlet és felhasználási normák kialakítása, rendszeres karbantartása,
- készletek figyelése, rendelések előkészítése,
- rendelések, rendelés visszaigazolások és teljesítések nyilvántartása,
- statisztikai feldolgozások és egyéb adatszolgáltatások, és legvégül az
- anyag-eszköz nyilvántartás és gazdálkodás komplex gépesítése.

A feladatok közül az első kettőt oldottuk meg. A rendszer további fejlesztése feltételezi egy hosszabb időszakra eső forgalmi állomány létrejöttét és sokoldalú statisztikai vizsgálatát. A folyamatos felhasználásokról készült statisztikai kimutatások szolgálnak alapul a készlet normák, felhasználási normák kidolgozásához, amelyek azután lehetőséget nyújtanak a gazdálkodás hatékonyabbá tételére. A normák megállapítása természetesen nem lehet végleges, rendszeres adatgyűjtést, folyamatos karbantartást követel, amely a rendszer rugalmasságát hivatott biztosítani.

A normák megállapítása a gazdálkodás szakembereinek feladata. A számítógép csupán segítséget nyújt a nagyvolumenű forgalmi adatok statisztikai feldolgozásával.

A rendszerfejlesztés fontos része, a kórházi anyagfogyóeszköz törzsállomány létrehozása. A jelenlegi törzsállomány nem tartalmazza az egyes cikkek megnevezését. Azonosításuk a cikkszám segítségével történik. A jelenlegi cikkszám-rendszer nem felel meg a követelményeknek, mivel tulajdonképpen egy folyamatos sorszámozás, amely kiegészül egy raktári elhelyezésre utaló számjeggyel. Így az egyes cikkek azonosítása cikkszám alapján még azok számára is nehézkes, akik megfelelő anyagismerettel rendelkeznek és a kódon keresztül is sokszor találkoznak az egyes cikkekkel. A törzsállomány létrehozásához egy új kódrendszert dolgoztunk ki, amely egyrészt az Ipari Termék Jegyzéken alapul, másrészt a beszerzési lehetőségeket figyelembe véve átveszi a szállító vállalat által használt kódszámrendszert.

A törzsadatok közé felvett megnevezés adat a cikk gyors és egyértelmű azonosítását teszi lehetővé azok számára, akik a számítógépes feldolgozásokat használják, és az így nyert információk alapján hoznak döntéseket a gazdálkodási tevékenység hatékonyság hatékonyabbá tételére.

4. A továbbiakban a tervezett modul három önálló feladatot megoldó részét ismertetjük: a raktári nyilvántartásokat, a szállítókat és a selejtezést.

Raktári nyilvántartások: részrendszer feladata, a raktári készletek mennyiségi és értékbeni nyilvántartása, azokról főkönyvi feladatok készítése. A készletgazdálkodás első lépéseként kimutatja a készletszintekből eredő eltéréseket, az elfekvő inkurrens készleteket. Év végén elkészíti a következő év nyitókészlet kimutatását mennyiségben, értékben új és régi elszámolóáron, erről főkönyvi feladást készít értékben és elszámolóár különbségben. A rendszer adatokat gyűjt a rendelési javaslat elkészítésére, figyelembe véve a rendelési ciklusidőt és a szállítási időt.

A szállítások részrendszer: az alábbi feladatokat látja el. A szállítások címszó alatt begyűjtött forgalmi rekordból olyan feldolgozásokat készít, amelyekből

- a gazdálkodás ellenőrizni tudja cikkszámonként a beérkező anyagokat és fogyóeszközöket, tehát figyelemmel tudja kísérni a szállítások teljesítését,

- a könyvelés számlaellenőrzéseket végezhet,
- a gazdálkodás ellenőrizni tudja a szállítási szerződésekben rögzített egységáraktól történő eltéréseket.

A részrendszer a beszerzési árak folyamatos figyelésével, súlyozott gyűjtésével az évenkénti elszámolóárváltoztatások végrehajtását automatizálja.

Selejtezés: az anyag-eszközgazdálkodáson belül a selejtezési részrendszer feladata, a mozgási bizonylatok alapján a selejtezendő tételek összegyűjtése, a selejtezés előkészítése, és a felejtezési eljárás lefolytatása után a kiértékelés és főkönyvi feladások előkészítése.

A selejtezési eljárást megelőzően az összegyűjtött tételekből a számítógép elkészíti a selejtezési jegyzékeket munkahelyenként és cikkszámokként. A selejtezési eljárás folyamán a bizottság bejegyzi a tétel elfogadását, elutasítását vagy az esetleges eladásra javasolt mennyiségeket.

A selejtezés kiértékelése során a selejtezett és eladásra váró tételekről főkönyvi feladás készül, a visszavételezendő cikkel listáján szereplő tételeket pedig a leadó munkahellyel vagy raktárral kell visszavételeztetni.

5. Előadásunkban röviden vázoltuk a jelenlegi nyilvántartási és a tervezett gazdálkodási rendszer feladatait. Az ismertetett feldolgozások bevezetése még korántsem meríti ki az anyag-eszköz gazdálkodás számítógépesítésének lehetőségeit, ezért a későbbiekben a rendszer továbbfejlesztését, az anyag és fogyóeszköz nyilvántartási és gazdálkodási modul komplex gépesítését tervezzük, amely munkákról későbbi előadásainkban kívánunk beszámolni.